

Eko-turizm İçeriğinde Bağbozumu Şenlikleri

Hızla değişen dünyada insanların düşünce, yaşam biçimi ve değer yargıları da değişmekte ve yeniyeye, güzele yönelik yaklaşımlar ilgi görmektedir. Sadece insanlar değil, kurum ve kuruluşlar, sistemler, sektörler de değişim içinde gözlenmektedir. Turizm endüstrisi de değişim içinde gözlenen sektörlerden biri. Üstelik bu değişim turizme klasik tanımların ötesinde bir boyut kazandırmış, sektörün çevre ve kültürle özdeşleşmesini sağlamıştır.

Bu noktada turist kabul eden ülkelerin, turizmde ve potansiyel turistlerdeki bu değişimi gözleyerek "sunu" sergilemeleri gerekir. Doğanın tahrip edildiği, ekolojik özelliklerin yitirildiği, özgün kültürlerin ortadan kaldırıldığı bir dünyada yaşıyoruz. Bu çerçevede Anadolu'nun zengiliklerini ortaya çıkarıp, yeni malzemeler oluşturmak, yeni paketler hazırlamak gerekir. Kıyılarımıza yönelik turist akınının kitlesel boyutu, hem elde edilen gelir, hem de "tahribat" açısından önemsenip "selektif" nitelikli daha farklı turizm anlayışına dönüştürülmelidir.

Kıyılarımızda bozulma tehlikesi gözlenip, betonlaşmanın ağır bastığı noktada doğal ve kültürel değerlerin de buna koşut olarak yitirildiği saptanmaktadır. Bu bozulmanın yer yer de ekolojik dengeleri altüst ettiği gerçeği karşısında kıyıların denetim altına alınması ve aşırı yüklenmenin durdurulması gerekir. Örneğin Antalya yöresinde artış gösteren konaklama işletmelerinin çoğunluğu kıyı bandında yer almaktadır. Bu artış bölgelere ve yörelere göre farklılık göstermeli, planlı, sistemli ve düzenli olmalıdır. Örneğin tek veya iki katlı evlerin yer alması gereken bir tatil kasabasına çok katlı bir konaklama işletmesi yapmak sakıncalı olabilir. Ne yazık ki bu yanlışlıklar yapılmış ve kıyılarımızda bozulmalar göze çarpmıştır.

Kıyılarımızdaki bozulma ve betanlaşmayı önlemenin güzel, kolay ve yararlı yollarından biri eko-turizm anlayışının uygulanmasına bağlıdır. Çevrede köklü değişiklikler yapmadan ve en önemlisi doğasal, kültürel değerlerin korunmasıyla gerçekleştirilebilen eko-turizm uygulaması için Anadolu'nun birçok köşesi seçkin bir hazine niteliğindedir. eko-turizm yanlılarının yeşiller, doğa koruyucuları, çevreciler gibi giderek gelişen, yaygınlaşan ve büyüyen bir kesimden olması da, geleceği görme ve ileriye bakış açısından yerinde bir davranış olur. Bu doğrultuda gerektiği zaman kıyılardan uzaklaşıp dağ, vadi, yayla gibi kesimlere yönelmek gerekmektedir.

Eko-turizm uygulamasında insan ilişkileri köklü değişimlere uğramadığı için Anadolu içlerinde sosyal yaşamın özgün yapısı bu tür turizm yanlıları için seçkin bir örnek niteliği taşır. Bu yapısıyla köy tipi ekmeğin pişirmek, pamuk toplamak, kilim dokumak, pekmez yapmak ve bağbozumu etkinlikleri hemen anımsanacak öğelerdir. Ancak bağbozumu örneğinin daha geniş bir turist topluluğuna uzun bir süre hitap edeceği noktasına ağırlık verilmelidir.

Bağbozumunun renkli yapısı ne yazık ki ülkemizde henüz şenlik düzeyinde ele alınıp değerlendirilmemektedir. Bunun ana nedenleri arasında ülkeye uzun zaman egemen olan "şark kafasının" üzüm bağlarına şarap fabrikası gibi bakması da etkindir, denilebilir. Oysa tam tersine mitolojik öykülerden yola çıkarak (Dionysos örneği) tüm dünyanın ilgisinin çekileceği oluşumlar yaratılabilir.

Aslında bağbozumu şenlikleri eksi Anadolu inançlarının kaynaştığı yeni bir yapı ortaya çıkarmıştır. Nitekim Anadolu'da bazı yerleşimler geleneksel biçimde bu yapıyı sergiler. Ekim sonu Kasım ayı başında koç katımıyla birlikte bağlar imece yöntemiyle bozulur. Köyün ileri gelenleri ve komşuları çağrılıp bağ bıçaklarıyla üzüm kesmeleri sağlanır. Yemek yenir, üzümler taşınır, sıra ve pekmez yapılır. Delikanlılar, genç kızlar halay çeker, birbirlerine armağanlar verir ve bağbozumu oyunlarla türkülerle bir şenlik havasına bürünür.

Bağbozumu üzüm yetiştirilen başta Ege ve Akdeniz olmak üzere kimi bölgelerimizde belirli köy gruplarının birleştirilmesiyle turistik bir ürün konumuna dönüştürülebilir. Anadolu coğrafyasında çok değişik ve şirin köy evleri vardır. Bunların birçoğunun yakının da zengin kültürel değerler bulunur. Bağbozumu şenlikleri organize olmuş köylerin katılımıyla gerçekleştirilirse yarışmalar, eğlenceler, çevre gezileri, sanat gösterileri ve çeşitli aksiyonlar içerebilir ve bu görünümüyle zengin turistik faaliyetlere sahne olur. Bu bağlamda Batı dünyasında gözlenen ve oldukça ilgi duyulan "degustation" turlarına da olanak sağlanmış olur. Bunun için yapılacak ilk iş köylerin bir bölümünü belirli bir zaman dilimi için temiz yataklar ve tuvaletler başta olmak üzere özgün ve fakat yaklaşımlı öğelerle donatıp turistlerin yararlanabilecekleri konuma getirmek olmalıdır. Belirli yörelerde üzüm bağlarına sahip köylerin bir araya gelip organize olmaları ve ortaklaşa girişimlerde bulunmaları noktasından sonra düzenlenecek aşev-

leri veya kır kahvelerinin donanım itibariyle çağdaş ve fakat içerik itibariyle özgün olmalarına dikkat edilmelidir. Örneğin söz konusu aşevlerinde hazırlanacak yemeklerin köy tipi ve tipik ve klasik Türk mutfağının ürünlerinden olmasına özen gösterilmelidir.

Konuya salt dış turizm açısından bakılmamalıdır elbette. Bu girişimle iç turizm hareketlerine de canlılık olacak, köyler arasındaki yakınlaşma ve dostluk çağdaşlaşmayı ve kaynaşmayı hızlandıracaktır. Ayrıca özellikle belirtilen doğrultuda kıyılara yüklenmenin yoğunluğu azalacak, doğa ve kültürün korunması mümkün olacaktır.

Anadolu'dan çok çeşitli örnekler verileceği gibi, Antalya'nın tarihi ve kültürel dokusunu koruyan ve

bu konumuyla bir Osmanlı kasabasını andıran Elmalı ilçesi bu tür bir laklaşım için düşünülebilir. Gerek özgün yapıları, çerçevesindeki doğal ve kültürel zenginlikler, gerekse üzüm toplama ve işleme etkinlikleri Elmalı'nın bu tür bir düşünceye uygun olabileceğini gösterir.

Turizm durağanlıktan hoşlanmayan bir sektördür. Bunun için sürekli çaba ve çalışmalar sergilemek, yeniliklerin peşinde koşmak gerekir. Rakip ülkelerin yarattıkları yeni olanakları ve sergiledikleri ilginç yaklaşımları dikkate alıp bizim de devinim içinde olmamız gerekir.

Söz konusu öneri bu yolda soluklu bir başlangıç olabilir.

Abdullah Tekin, Akdeniz Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, Kampus, Antalya

YENİ TURİZM DERGİLERİ

Turizm Akademik Dergisi

Gazi Üniversitesi Vakfı ile AHMA işbirliği halinde sürdürülmekte olan "Uluslararası Turizm İşletmeciliği Programları" bünyesinde hazırlanan "Turizm Akademik Dergisi" yılda bir kez yayınlanacaktır. İlk sayısı geçtiğimiz günlerde yayınlanan derginin Genel Yayın Yönetmenliği Prof. Dr. M. Mithat Üner ve editörlükleri ise Mustafa Yavaş ve Muharrem Tuna tarafından yerine getirilmektedir. Derginin ilk sayısında şu yazılar yer almıştır: "Uluslararası Otel İşletmeciliği ve Organizasyon Yapılarına Yönelik Uygulamalı Bir Araştırma" (Orhan Akova), "Konaklama İşletmelerinde Kalite İyileştirmenin Önemi" (Ahmet Gürbüz), "Ankara, İstanbul ve İzmir'de Bulunan Beş Yıldızlı Konaklama İşletmelerinde Getiri Yönetimi Uygulamalarının Değerlendirilmesi:

Amrik Bir Çalışma" (Rüçhan Kayaman), "Seyahat Acentelerinin Pazarlama Faaliyetlerinde İnternetin Kullanımı ve İnternet Konusunda Yabancı Turistlerin Görüşleri ve Yararlanma Konusundaki Düzeylerini Saptamaya Yönelik Bir Araştırma" (Sezer Korkmaz), "Pamukkale Yöresinde Bulunan Konaklama İşletmeleri ile Seyahat Acentelerinde Tüketicinin Korunması Kapsamında Bir Araştırma" (Şükran Öktem), "Pamukkale Yöresindeki İşletmelerin Toplam Kalite Yönetimine Yakınlıkları (Nuray Selma Özdinçiner), "Franchising Yiyecek İçecek İşletmeciliğinde Örgüt yapıları: Mc Donald ve Mado Örneği" (Melih Topaloğlu ve Muharrem Tuna), "Turizm Sektöründe Tüketicinin Bilgilendirilme Hakkı Üzerine Bir Araştırma" (Kurban Ünlüören).

Turizm Araştırmaları Dergisi

Doğu Akdeniz Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu tarafından hazırlıkları tamamlanan yeni bir turizm araştırmaları dergisi yayınlanmaya başlıyor. Derginin yayın amacı Türkiye ve KKTC'nde genel olarak turizm, özel olarak da turizm işletmeciliği alanında özgün çalışmalar ile yeni bilgileri literatüre kazandıracak çalışmaların yapılmasını özendirmek ve turizm sektöründe mevcut ve potansiyel sorunların anlaşılmasına yardımcı olmak, şeklinde belirlenmiştir. Turizm Araştırmaları Dergisi, yılda iki sayı yayımlanacak ve yayın dili Türkçe ve İngilizce olacaktır. Derginin ilk sayısının Aralık

2000 tarihinde yayınlanması planlanmaktadır. Derginin kapsamına giren çalışmalar arasında seyahat işletmeciliği, konaklama işletmeciliği veyiyecek - içecek işletmeciliği ile turizm işletmeciliğinin yakın olan çalışmalardır.

Turizm Araştırmaları Dergisi'nin sahibi Doğu Akdeniz Üniversitesi Rektörü iken, yazı işleri müdürü ve yayın kurulu başkanlığı görevi Yrd. Doç. Dr. Turgay Avcı ve yardımcılığı ise Osman M. Karatepe tarafından yerine getirilecektir. Dergide kavramsal ve görgül (ampirik) çalışmalara yer verilecektir.